

lui Christian Thuderoz, o sferă de semnificații largă, deoarece reprezintă o modalitate de rezolvare a problemelor și conflictelor, o procedură de schimb sau partaj, operarea unei alegeri dintre mai multe soluții alternative, un mijloc de creație și inovare socială, un proces de comunicare sau o tehnică de reglare a interacțiunilor sociale. „Negocierea măsurată prin interes” (p. 30) este delimitată de „negocierea orientată spre morală” (p. 98), dar ambele sunt tratate ca acte sociale generatoare de reguli care consolidează ordinea socială.

Demersul analitic al lucrării se vertebrază prin studiul extensiv al conflictului, considerat a fi o constantă obișnuită a vieții sociale. Sunt prezentate cauzele care generează conflictul, tipurile moderne de conflictualitate în societate și diferitele moduri de abordare ale acestui proces de către științele sociale. Autorul arată că, în prezent, conflictul social se dovedește a fi mult mai difuz, constând nu atât în luptă și agresivitate, cât într-o permanentă dorință de impunere a punctului de vedere propriu, fiecare individ încercând să participe la delimitarea unei noi ordini sociale.

Negocierea este considerată “o procedură de bază a reglării sociale”, iar compromisiul “un instrument privilegiat de revitalizare a liantului social” (p. 25). Conflictul reprezintă, în esență, o problemă de decizie, deoarece analiza mecanismelor de luare a deciziilor este echivalentă cu analiza condițiilor de apariție a conflictelor, cea mai eficientă decizie dovedindu-se a fi cea negociată.

Negocierea orientată spre morală vizează inovația, schimbarea socială și înțelegerea dintre persoane. Negocierea obiectelor fizice (teritorii, mărfuri etc.) și a celor abstracte (reguli, norme, principii etc.) permite înnoirea ordinii sociale și stabilizarea acesteia, devenind “expresia viitorului comun” (p. 189) al actorilor sociali.

Mary Douglas

Cum gândesc instituțiile, Iași, Editura Polirom, 2002 (1986), 208 p.

Lucrarea lui Mary Douglas a apărut în colecția *Sociologie. Antropologie* la Editura Polirom. A fost tradusă de Radu Pavel Gheo. Ediția originală, cu titlul “How Institutions Think”, a fost publicată în 1986 la Syracuse University Press din New York.

Cele nouă capitole ale lucrării, care reprezintă de fapt o serie de prelegeri prezentate cu ocazia organizării unor conferințe și mese rotunde. Autoarea consideră că se simte nevoia unei teorii a instituțiilor, așa cum se simte necesitatea unei teorii cognitive care să reducă slăbiciunile analizei asupra instituțiilor. Scopul declarat al lucrării îl reprezintă încurajarea examinării mai atente a raportului dintre instituții și gândirea indivizilor (p. 21). Mary Douglas operează cu concepte, precum cooperare/solidaritate socială, opțiune rațională, legătură socială, bun public, acțiune colectivă, buclă causală, ordine socială, memorie publică etc. De asemenea, face apel la concepțiile sociologice ale lui E. Durkheim (conflictul dintre individ și societate), Robert K. Merton (colectivitatea de gândire), Ludwick Fleck (ordinea socială), Max Weber (birocrăția), Maurice Halbwachs (memoria colectivă) ș.a.

Aflăm că instituțiile nu pot gândi singure (p. 24), se întemeiază pe analogii (p. 69), conferă identitate (p. 81), uită și își amintesc (p. 98), impun clasificări (p. 129) și iau decizii capitale (p. 153). Plecând de la definiția dată de David Lewis (1968) instituției, autoarea consideră că aceasta reprezintă o convenție/înțelegere care ia naștere când toate părțile implicate au ca interes comun existența unei reguli care să asigure coordonarea sau nici una dintre tabere nu provoacă un conflict de interese și nici nu se va abate de la regula stabilită, decât în cazul în care acordul este

distrus. Cu alte cuvinte, instituția apare ca fiind o grupare socială recunoscută legal și se dezvoltă în mod natural, ca urmare a echilibrului de forțe și interese conflictuale. Orice instituție care dorește să-și mențină structura trebuie să-și cucerească legitimitatea printr-un act de întemeiere distinctă în cadrele lumii naturale și în cele ale rațiunii umane. După aceea, instituția îi dotează pe membrii săi cu un set de analogii cu care aceștia explorează lumea și cu care justifică atât caracterul natural, cât și pe cel rațional al regulilor instituite. Astfel, instituția poate să-și păstreze în continuare forma sa specifică și identificabilă. Ulterior, orice instituție începe să dirijeze și să controleze memoria membrilor săi. Îi face să uite experiențele incompatibile cu imaginea sa virtuoaasă și să-și reamintească evenimente care susțin o anumită perspectivă asupra naturii, una complementară cu instituția însăși. Ea este cea care furnizează categoriile gândirii pentru membrii săi, stabilește termenii necesari cunoașterii de sine și impune identități.

Apreciem inserarea, în cuprinsul lucrării, a unor studii clasice de antropologie socială, care întregesc discursul teoretic al autoarei, precum cele ale lui Sir Frederick Bartlett, privind evoluția procesului cognitiv uman în cadrul populațiilor din Melanezia, India și Oceania, sau ale lui Edward E. Evans-Pritchard, referitoare la problema reamintirii sistematice, ca parte integrantă a sistemului de organizare specific neamurilor de păstori din Sudan (tribul nuer).

Veronica Mihalache

Revista de Asistență Socială,
nr. 1 / 2003, 120 p.

Noul număr al Revistei de Asistență Socială, editată de Catedra de Asistență Socială a Facultății de Sociologie și Asistență Socială

din Universitatea București, oferă o lectură provocatoare nu numai pentru specialiștii în domeniu, ci și pentru publicul interesat de problemele sociale acute, dar mai puțin discutate ale societății românești.

Prima parte a revistei este dedicată schimbărilor și inovațiilor din administrația publică. Este analizată noua structură a Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, atât în articolul semnat de Elena Zamfir, cât și în interviurile cu ministrul Elena Dumitru și cu secretarul de stat Răzvan Ionuț Ciriță. Evaluările converg asupra faptului că reducerea fragmentării și a incoerențelor din sistemul asistenței sociale reprezintă prioritatea în vederea căreia a fost reformată instituția, fiind deci un criteriu esențial de evaluare ale performanțelor ministerului.

Alte două articole sunt dedicate sistemului integrat de servicii de protecție și asistență socială din Sectorul 2 al Capitalei. Interviul cu primarul Neculai Onțanu și, în special, discuția detaliată cu economistul Maria Georgescu dau informații asupra dificultăților cu care se confruntă autoritățile locale în asigurarea protecției sociale (nu în ultimul rând, datorită insuficienței personalului și a lipsei colaborării cu alte autorități publice), dar și asupra potențialului de inovație în găsirea unor soluții. Primăria Sectorului 2 a răspuns la câteva provocări importante: reducerea timpului de așteptare pentru beneficiari prin multiplicarea ghișeelelor la nivel de cartier, constituind cinci oficii de asistență socială; îmbunătățirea circuitului informațional prin constituirea unui centru de monitorizare a persoanelor marginalizate din sector; introducerea unui sistem telefonic de informare pentru cetățeni și monitorizarea constantă a presei printr-un serviciu specializat. Dacă aceste măsuri se referă la îmbunătățirea utilizării informațiilor și la creșterea flexibilității organizației, există însă și zone specifice de criză, între care cea